



SÖDERTÖRNS HÖGSKOLAS REMISSVAR PÅ UNIVERSITETSKANSLERSÄMBETETS RAPPORT (2018:2) ”KVALITETSSÄKRING AV FORSKNING – RAPPORTERING AV ETT REGERINGSUPPDRAG”

Beslut

Södertörns högskola lämnar i bifogat yttrande sina synpunkter på remissen.

Beslut i detta ärende har fattats av prorektor tillika rektors ställföreträdare Kerstin Cassel, efter föredragning av handläggare Linda Enoksson.

I ärendets beredning har deltagit vicerektor Nils Ekedahl, vicerektor Ulla Manns samt handläggare Linda Enoksson. Fakultetsnämnden samt institutionsnämnderna har inbjudits att lämna synpunkter till remissvaret.

Beslutande

Kerstin Cassel
Prorektor och rektors ställföreträdare



Universitetskanslersämbetet

Södertörns högskolas remissvar på universitetskanslersämbetets rapport (2018:2) ”Kvalitetssäkring av forskning – rapportering av ett regeringsuppdrag”

Södertörns högskola har anmodats att besvara föreliggande remiss från Universitetskanslersämbetet (diarienummer U2017/03010/UH). Nedan framförs högskolans synpunkter.

Södertörns högskola ställer sig i allt väsentligt positiv till det presenterade förslaget till hur säkring av forskningskvalitet kan integreras i ett sammanhållet nationellt kvalitetssäkringssystem för högre utbildning och forskning. Det är positivt att förslaget tar sin utgångspunkt i de enskilda lärosätenas övergripande kvalitetsansvar för den bedrivna verksamheten och att Universitetskanslersämbetets granskningar inriktas mot att kontrollera att lärosätenas interna kvalitetssäkringsarbete bedrivs systematiskt och effektivt. Förslaget ligger i linje med nyligen genomförda eller initierade förändringar i syfte att stärka lärosätenas autonomi och förmåga att agera strategiskt, och genom att den nationella kvalitetsgranskningen genomförs utan direkt koppling till resursfördelning skapas goda incitament för ett genuint och transparent internt kvalitetsarbete på lärosätena, där utmaningar och svårigheter kan adresseras öppet. Förslaget lämnar också utrymme för att lärosätenas arbete med uppföljning och utveckling av kvalitet kan bedrivas utifrån olika forskningsämnesområdens skilda vetenskapliga förutsättningar och traditioner. Även om förslaget på flera punkter visar på behov av vidare utredning och dialog med sektorn lägger det enligt högskolans mening en god grund för fortsatt kvalitetssäkringsarbete, på nationell nivå såväl som inom det enskilda lärosätet.

Högskolan delar uppfattningen att komponenten granskning av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete är den komponent inom vilken kvalitetssäkring av forskning bör inkluderas. Att den nationella granskningen av forskningens kvalitetssäkring kopplas samman med uppföljningen av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete inom utbildning och baseras på samma grundprinciper och komponenter som denna ger förutsättningar för ett sammanhållet och integrerat arbete med att säkra och utveckla kvalitet i både utbildning och forskning.

Högskolan delar uppfattningen att forskningskvalitet beaktas i erforderlig utsträckning inom komponenterna examenstillståndsprovning och utbildningsutvärdering, liksom att komponenten tematiska utvärderingar i vissa fall kan vara användbar som granskningsinstrument när det gäller forskningskvalitet, exempelvis uppföljning av specifika forskningspolitiska mål, vilket bör särskiljas från granskningen av lärosätenas kvalitetssäkringssystem. Med en sådan komponentindelning kan granskningen av lärosätenas arbete med säkring av forskningens kvalitet konsekvent inriktas mot systematiken och effektiviteten i detta. Det är dock av stor vikt att Universitetskanslersämbetets granskningar av forskningens kvalitetssäkring är neutral i förhållande till vilka metoder som lärosätena väljer att använda i sin interna uppföljning och värdering av forskningens kvalitet.

Förslaget att granskning av lärosätets kvalitetssäkringsarbete inom utbildning och forskning genomförs samordnat vid ett tillfälle under en granskningsperiod är positivt och väl motiverat. Detsamma gäller förslagen att granskningen av de två verksamheterna ska utgå från såväl kvantitativa som kvalitativa underlag, baseras på separata självvärderingar, bedömas av särskilda granskare samt redovisas i en separat rapport. Denna uppläggningsform ter sig väl genomtänkt med hänsyn såväl till det generella behovet av ökad koppling mellan forskning och utbildning som till forskningsverksamhetens särart och egen inneboende logik. Det är dock viktigt



att Universitetskanslersämbetets granskningar inte blir för omfattande och arbetskrävande för lärosätena och att parallellarbete undviks så långt som möjligt i processen. Av stor betydelse är vidare att bedömargrupperna sätts samman med fokus på bedömning av lärosätenas kvalitetssäkringssystem snarare än på bedömning av forskningens kvalitet i sig.

Vad gäller metoden för Universitetskanslersämbetets lärosätessgranskningar menar dock högskolan att de bedömningsområden som föreslås inte är tillräckliga för granskningen av forskningens kvalitetssäkring. Enligt förslaget kan samma bedömningsområden användas i granskningen av kvalitetssäkringen av forskningen som idag används i granskningen av lärosätenas kvalitetssäkring av utbildningsverksamheten. Södertörns högskola anser emellertid att det finns behov av att införa ett eller flera bedömningsområden som utgår från den kontinuerliga kollegiala granskning som utmärker forskningsverksamheten och lärosätets sätt att nyttiggöra resultaten från denna i sitt systematiska kvalitetsarbete, förslagsvis genom att området *student- och doktorandperspektiv* ersätts av området *forskarperspektiv* i granskningen av forskningens kvalitetssäkring. Student- och doktorandperspektivet har i grunden ett utbildningsfokus och bör förbehållas granskningen av utbildningens kvalitetssäkring, och genom att tillfoga ett område av nämnda slag blir det möjligt att uppmärksamma hur lärosätets kvalitetssäkring utformats specifikt för att svara mot forskarnas och forskningsverksamhetens förutsättningar och behov. Att granskningen av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete sker vid ett och samma tillfälle ger enligt högskolan i sig tillräckliga förutsättningar för att kopplingen mellan forskning och utbildning kan säkras, och då forskningens kvalitetssäkring enligt förslaget ska redovisas i en särskild självvärdering finns utrymme för anpassningar av metoden till den granskade verksamhetstypen. För varje bedömningsområde bör särskilda bedömningsgrunder utvecklas, med stöd i ett framtida nationellt ramverk för kvalitetssäkring av forskning, som gör granskningen förutsägbar, likvärdig och transparent.

Högskolan ser med stor tveksamhet på förslaget att ett negativt utfall i Universitetskanslersämbetets granskning av ett lärosätess kvalitetssäkring av forskningen bör resultera i ett utökat antal utvärderingar på forskarutbildningsnivå. Högskolan delar uppfattningen att någon form av sanktion bör finnas i de fall ett lärosäte inte förmår åtgärda identifierade brister inom sitt kvalitetssystem, men att använda sanktionsinstrument riktade ensidigt mot forskarutbildningen – i yttersta fall indraget examenstillstånd - ter sig godtyckligt och riskerar att få snedvridande effekter, allrahelst som sanktionen riktas mot en del av verksamheten som formellt utgör en del av utbildningsuppdraget och i sig ligger utanför forskningen som sådan. Detta gäller särskilt i de fall ett lärosäte har examenstillstånd på forskarnivå endast inom delar av sin forskningsverksamhet, vilka med den föreslagna ordningen riskerar att påverkas oproportionerligt hårt av att lärosätets kvalitetssäkringsarbete inte bedöms hålla måttet som system betraktat – och i extremfallet endast i någon viss del. Ytterligare utredningsarbete behöver därför ske kopplat till frågan om hur rimliga och ändamålsenliga sanktioner inom forskningens kvalitetssäkring kan utformas.

Avslutningsvis vill högskolan framhålla det som mycket positivt att Universitetskanslersämbetet lämnar åt lärosätena att gemensamt formulera ett nationellt ramverk för kvalitetssäkring av forskning som tillsammans med tillämplig lagreglering kan ligga till grund bl.a. för framtagandet av bedömningsgrunder för granskningen av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete. För att erhålla den legitimitet som fordras är det av största vikt att ett sådant ramverk svarar mot forskningens villkor och är väl förankrat inom sektorn. Att detta arbete under kommande år kan bedrivas gemensamt i sektorn, bl.a. genom SUHF, ger förutsättningar för att de enskilda lärosätena får tid på sig att bygga upp sina interna system för kvalitetssäkring av forskning.